

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: 1 Korinthiërs 14, 33
Middagdienst

Broeders en zusters,

1. **Zingen : Psalm 111 : 1 en 2**
2. **Gebed voor de opening van het Woord**
3. **Schriftlezing : Filippenzen 1 : 27 – 2 : 18 en 1 Korinthiërs 14 : 26 - 40**
4. **Zingen : Psalm 128 : 1 en 3**
5. **Tekst : 1 Korinthiërs 14 : 33**
6. **Zingen : Psalm 133 : 1 - 3**
7. **Geloofsbelijdenis**
8. **Dankzegging en gebed**
9. **Slotzang : Gezang 32 : 1, 2 en 5**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Jongens en meisjes, even een paar simpele vragen. Wat is het tegenovergestelde van warm? Inderdaad: koud. Het tegenovergestelde van hoog? Inderdaad: laag. Het tegenovergestelde van rijk? Arm. Het tegenovergestelde van mooi? Lelijk. Het tegenovergestelde van wanorde? Orde, inderdaad. Allemaal niet zo moeilijk toch?

Maar het lijkt erop dat de apostel Paulus niet zo goed was in dergelijke tegenstellingen? Want wat schrijft Paulus? “God is geen God van wanorde, maar van vrede.” En dat is geen vergissing van de vertalers, want in het Grieks staat daar het woord “Irene”, wat inderdaad “vrede” betekent.

Zou Paulus zich hier vergist hebben en niet zo gauw op het woord “orde” hebben kunnen komen? Dat is wel uit te sluiten, want Paulus was een intelligente man en als je net het woord “wanorde” hebt gebruikt dan is het niet zo moeilijk meer om op het woord “orde” te komen. Paulus heeft dus heel bewust voor het woord “vrede” gekozen. Onze God is een God van vrede.

Zo luidt dan ook het thema van de preek:

Onze God is een God van vrede

We zullen daarbij twee dingen zien:

- 1 Waarom Paulus dit zegt,**
- 2 Wat ons dit leert.**

We zullen dus allereerst stilstaan bij de vraag waarom Paulus schrijft dat onze God een God van vrede is. Bij de preek die ik gehouden hebben over het spreken in tongen, heb ik al verteld dat Paulus hier bezig is met een lang betoog. Het gemeenteliden, en in het bijzonder de kerkdiensten, werden bedorven door een ongeestelijke wind die door de gemeente joeg. In de gemeente was sprake van competitie. Het ene gemeentelid verhief zich boven het andere gemeentelid omdat hij van de Heilige Geest een grotere gave had gekregen dan andere gemeenteleden. Daarbij werd het spreken in tongen door veel gemeenteleden als de gave onder de gave gezien. Vanaf hoofdstuk 12 is Paulus bezig deze mening te bestrijden. Ieder mens die Jezus als de Gezalvde Zoon van God belijdt, heeft de Heilige Geest ontvangen. Verder laat hij in dat hoofdstuk zien dat ieder gemeentelid belangrijk is. De hand kan niet zonder de voet en het oog is niet meer waard dan het oor. Om in hoofdstuk 13 te wijzen op de hoogste gaven waar de gemeenteleden naar zouden moeten streven. Namelijk geloof, hoop en liefde. Maar de meeste daarvan is de liefde. In hoofdstuk 14 wordt Paulus concreter. Hoewel hij het spreken in tongen als een geschenk van de Heilige Geest blijft zien, vindt hij de waarde ervan beperkt. Zeker wanneer er niemand is die het gesprokene kan uitleggen. Want dan wordt de gemeente er niet door gebouwd. En dat is het leidende thema in hoofdstuk 14. De gemeente moet gesticht en opgebouwd worden (vers 3, 12, 19, en vers 26).

In dat kader staat de vermaning van vers 26 en verder. Dat als de gemeente samenkomt en er gemeenteleden zijn die in tongen of talen spreken, dat er hoogstens twee of drie gemeenteleden dit mogen doen. Maar dan moeten ze wel om de beurt spreken en er moet iemand zijn die uitleg kan geven. Wordt aan die laatste voorwaarde niet voldaan, dan moeten de mensen met deze gave zwijgen. Maar het om de beurt spreken geldt niet alleen voor degene die in talen spreken, maar ook voor gemeenteleden die de gave hebben om te profeteren. Want ook voor het profeteren geldt dat het alleen opbouwt als er om de beurt wordt gesproken. Tevens moet het profeteren ook beperkt worden tot twee, maximaal drie sprekers.

Nu roepen deze verzen de nodige vragen op. Want hoe zagen die samenkomsten eruit? Samenkomsten waarbij ieder iets heeft, een psalm, een lering, een openbaring een tong

of uitlegging. Blijkbaar waren in die samenkomsten verschillende gemeenteleden aan het woord. Mogelijk was dat overgenomen uit de erediensten in de synagoge, waarin ook gemeenteleden soms een rol vervulden. Bij deze samenkomsten moeten we goed beseffen dat de kerk nog in de kinderschoenen stond en de kerk nog weinig materiaal had waarmee het kon werken. Zeker geldt dit voor gemeentes die overwegend uit christenen bestond die vroeger heidenen waren. Die gemeentes hadden geen Bijbel zoals wij en ook geen kerkboek met liederen, belijdenisgeschriften, liturgische formulieren en kerkorde, zoals wij. Dat blijkt ook wel uit vers 26, waar Paulus het heeft over een gemeentelid die een Psalm heeft. Veel is hier onduidelijk, waarbij met verdere studie mogelijk iets meer duidelijkheid komt, maar waarbij ongetwijfeld vragen open zullen blijven. Simpelweg omdat we te weinig informatie hebben. Maar voor ons doel van vandaag is dat niet zo erg.

Een ander punt waar ik toch even uw aandacht voor wil vragen is voor wat de verzen 26 t/m 33 ons leren over de verhouding tussen de activiteit van de Heilige Geest en degene in wie de Geest werkt. Naar analogie van wat we kennen uit het Oude Testament als de Geest op de iemand kwam - we kunnen daarbij denken aan koning Saul toen hij tot koning gezalfd werd – zouden we kunnen denken dat iemand die in talen spreekt of een profetie krijgt, geen beheersing heeft over deze gaven. We zouden kunnen denken dat de Heilige Geest bezit van iemand neemt en hem of haar laat doen wat Hij wil.

Uit de regels die Paulus hier stelt voor het spreken in talen en het spreken van profetie, wordt duidelijk dat het niet zo is dat bij deze gaven de ontvanger willoos is geworden. Want de ontvangers kunnen voorkomen dat ze door elkaar praten. Deze gaven zijn dus aan de wil van de ontvanger onderworpen. Het gaat niet over exstatische toestanden. Het gaat hier dus niet om gaven die een mens overvallen, maar over gaven die men tot zijn beschikking heeft gekregen van de Heilige Geest. Net zo als iemand de gave om te onderwijzen tot zijn beschikking heeft gekregen, of de gave om te vermanen of de gave om te dienen. En in de zin, waarvan ons tweede gedeelte onze tekst is, zegt Paulus dat met zoveel woorden. Want daar zegt hij dat de geesten van de profeten aan de profeten onderworpen. Wie profeteert heeft dus macht over de geest van profetie die hij heeft ontvangen.

En in ons tekstvers motiveert Paulus waarom God de macht over de geest van profetie aan de profeten heeft gegeven. Namelijk omdat Hij niet een God van wanorde is, maar

een God van vrede. Als de profeten niet de macht hadden over de geest van profetie in hun binnenste, dan zouden ze er niets aan kunnen doen, als ze door elkaar zouden praten en de samenkomsten onverstaaanbaar zouden zijn. Maar omdat de Here geen wanordelijke toestanden wil, heeft de Here de macht over deze geesten aan de wil van zijn ontvanger onderworpen.

En het gaat nog dieper. De Here wil niet alleen voorkomen dat er wanorde ontstaat. Maar Hij wil ook de vrede in de gemeente bevorderen. Hij wil dat er vrede in de gemeente is. En dan staat het er heel sterk in onze tekst. Er staat die dat God van vrede houdt of zo. Nee, er staat dat Hij een God van vrede is. Die vrede hoort bij wie God is. Hoort bij zijn wezen. Het is waar Hij altijd naar streeft, naar zoekt. En ook daarom zijn de geesten van de profeten aan de profeten onderworpen. Want de gemeente moet de vrede zoeken. En als iedereen zichzelf belangrijker vindt dan een ander. Zijn bijdrage belangrijker vindt dan de bijdrage van een ander. Dan wordt de gemeente niet opgebouwd. Dan is er geen vrede in de gemeente. Maar dan wordt de gemeente afgebroken. De Here is een God van vrede, die ook vrede in zijn huisgezin wil zien. Dat in de eerste plaats.

In de tweede plaats zullen we zien wat wij leren van het feit dat onze God een God van vrede is. In het bijzonder denk ik hierbij aan de voorstellen, de discussie en de besluitvorming zoals die er, zo de Here wil, gaat komen in de komende maanden. Ik weet niet in hoeverre u bezig bent met liturgie in zijn algemeenheid, en met die opkomende discussie in het bijzonder. De een zal er misschien naar uitzien. In de hoop dat we daarna eindelijk dit gaan doen of dat. Een ander zal er misschien tegenop zien. Wat gaat er straks allemaal gebeuren. Waarom zijn er veranderingen nodig? Hebben we het dan al die jaren niet goed gedaan? Misschien hebt u innerlijk de hakken al in het zand staan om zoveel mogelijk tegen te houden, of om er zoveel mogelijk uit te halen. Zeker de mensen die al wat langer deel uitmaken van de gemeente en elkaar dus kennen, die hebben voor zichzelf al een beeld tegen wie ze het meest zullen aanlopen. Aan wie ze zich misschien het meest zullen ergeren. Wie ze als medestander zullen hebben.

Maar broeders en zusters, als dat onze innerlijke houding is, dan heb je in feite al verloren. En als dat als gemeente onze houding is, dan is het project nu al mislukt. En dan kunnen we mooie woorden in onze mond nemen dat iets moet gebeuren omdat het tot eer van God is of iets juist niet moet gebeuren omdat het tot eer van de Here is. Maar

dan nemen we de woorden “eer van God” in onze mond, maar in onze daden strijden we tegen God. Want God is geen God van wanorde. Van discussies waar ieder zoveel mogelijk eruit probeert te halen wat van zijn gading is. Onze God is een God van vrede. Waar zou de Here meer vreugde uit putten? Uit een gemeente die de meest doordachte, meest schriftuurlijke liturgie heeft, maar die innerlijk diep verdeeld is? Of uit een gemeente waar de liturgie de nodige verbetering kan gebruiken, maar waar men één is in zijn dienst aan de Here.

Ik zou me voor kunnen stellen dat bepaalde vredelievende broeders en zusters nu op zouden willen staan om voor te stellen, die hele discussie maar te laten zitten. Als we dan straks verdeeld zijn en de Here dat zo erg vindt, laten we dan alles gewoon bij het oude houden. Hoe aantrekkelijk die oplossing misschien ook lijkt; het is geen oplossing. Hij is, hoe lief misschien ook, tamelijk naïef. Want de vrede van nu is ten diepste geen echte vrede. Aan de oppervlakte lijkt het vredig, maar daaronder is die vrede er niet.

Want is het vrede als gemeenteleden elders gaan kerken omdat daar we allerlei liturgische vernieuwingen al zijn doorgevoerd? En ik weet dat dat gebeurt. Is dat de eenheid waar Paulus in Filippenzen 2 over spreekt? Is dat eensgezindheid, is dat één zijn in liefdebetoon, één zijn van ziel, één zijn in streven? Is onze godsdienst werkelijke dienst aan God? Ik vrees dat we op dat punt allemaal nog veel moeten leren. We staan nog ver af van het ideaal van Filippenzen 2. Toch zullen we daar aan moeten werken. We leven in een tijd vol individualisme en consumentisme. En dat consumentisme speelt ons ook parten. Niet alleen als we langs de winkels lopen. Maar ook in de kerk. We willen dat er dit gebeurt of dat gebeurt. En als deze kerk dat niet levert, dan gaan we naar een andere kerk. En hoe begrijpelijk dat misschien ook is, toch breken we daardoor de eenheid van de gemeente af. De eenheid van het lichaam van Christus. De eenheid die God zo ontzettend belangrijk vindt.

Hoe zullen we dan zo met de discussie over liturgie bezig kunnen zijn, zonder dat het leidt tot onvrede in de gemeente? Om te beginnen moet we ons wensenlijstje voor de liturgie herschrijven. Bovenaan moet komen te staan de eer van God. En als tweede: de vrede in zijn gemeente. En hoe geven we daar dan invullen aan? Hoe bereik je dat? Door te doen, wat in Filippenzen 2 vers 3 en 4 staat. Acht in alle bescheidenheid de ander belangrijker dan uzelf. Heb niet alleen uw eigen belangen voor ogen, maar ook die van de ander. Betekent dat dan dat u alleen maar moet doen wat anderen graag willen en

uw eigen wensen overboord zetten? Nee, dat hoeft niet en dat zal ook niet tot echte vrede leiden. Nee, we zullen als gemeente dit samen moeten doen. Met elkaar brengen we in hoe we de dingen graag zouden willen hebben. Als een echte gemeente waarin voor iedereen een plek is en ieder zijn zegje mag doen. Maar dan gaan we niet vervolgens touwtrekken om deze dingen. Nee, we gaan schouder aan schouder, als kinderen van één Vader, kijken wat het beste past bij de dienst van onze gemeente aan de Here. We wegen de motieven van elkaar en de belangen van elkaar en proberen zo goed mogelijk aan ieder recht te doen. Zodat we in ware eenheid en vrede onze Here zullen dienen. En in dat proces zullen we dus ook dingen die wij graag zouden willen, niet gerealiseerd zien. Maar past het juist niet een christen dat hij bereid is persoonlijke belangen te laten varen, omdat er grotere belangen op het spel staan. Is dat niet wat Paulus in Filippenzen ons leert als hij wijst op de Here Jezus. Op Hem die zoveel persoonlijke belangen heeft laat schieten om u en mij te redden. Hij heeft zijn goddelijke heerlijkheid laten varen, om een mens te worden. Hij heeft zijn menselijke waardigheid laten varen om voor onze zonden te kunnen betalen. Zullen wij dan, die zo'n Heer hebben, die zoveel voor ons heeft opgeofferd niet onze kleine liturgische offers kunnen brengen? Als we dat niet kunnen, ja, dan hebben we een diep en groot probleem. Want wat is onze navolging van Christus dan meer dan mooie woorden. Onze God is vrede, laten wij die vrede dan ook nastreven.

Amen